

Rak pluća i mentalno zdravlje: Iskustva Europljana pogođenih rakom pluća

Sažetak

U suradnji u Hrvatskoj s:

Opis i metodologija

Ovo izvješće donosi deskriptivnu istraživačku analizu psihološkog utjecaja raka pluća i iskustava mentalnog zdravlja osoba u Europi koje su pogođene ovom bolešću. Podaci su prikupljeni putem samostalno ispunjavane online ankete (28. svibnja – 6. srpnja 2025.). Anketu je ispunilo 2.204 sudionika (1.709 osoba s rakom pluća i 495 njegovatelja) iz 31 zemlje Europske regije SZO-a.

Rezultati

Mentalno zdravlje i rak pluća

Većina sudionika (61,16%) prijavila je značajan **negativan utjecaj na svoje mentalno zdravlje** nakon dijagnoze raka pluća.

Najčešće emocije koje su snažno narušavale kvalitetu života bile su tuga (58,54%), strah (56,49%), anksioznost (56,31%) i neizvjesnost (55,22%). **Strah od neuspjeha liječenja ili napredovanja bolesti bio je najčešća emocionalna poteškoća**, koja je zahvatila 76,71% sudionika. Priopćavanje dijagnoze bio je emocionalno najteži dio puta skrbi (63,62%), a slijedilo je nošenje s nuspojavama (45,52%).

Zabrinjavajuće, 43,97% je prijavilo izrazitu tugu; 24,68% osjećalo se zarobljeno, a 21,16% je od dijagnoze imalo trajne osjećaje beznađa ili bezvrijednosti.

Devet od deset sudionika doživjelo je emocionalne poteškoće koje su utjecale na njihov svakodnevni život nakon dijagnoze raka pluća. Gotovo polovica (46,31%) navela je da su emocionalne poteškoće „često” ili „stalno” remetile njihov svakodnevni život, osobito u društvenom životu, načinu života, financijama i poslu.

Poremećaji mentalnog zdravlja: depresija i anksioznost

Među sudionicima s dijagnosticiranom depresijom (23,04%) njih 23,31% navelo je da je dijagnoza postavljena nakon dijagnoze raka pluća, dok je 43,14% imalo ranije dijagnosticiranu depresiju i nastavilo je doživljavati taj poremećaj. Sveukupno, **15,16% svih sudionika doživjelo je depresiju nakon dijagnoze raka pluća**. Među onima bez formalne dijagnoze depresije, 15,18% smatralo je da ima taj poremećaj.

Poziv na djelovanje

- Zdravstveni sustavi i kreatori politika moraju prepoznati podršku mentalnom zdravlju kao temeljni dio puta skrbi za rak pluća.
- Zdravstveni djelatnici moraju pružiti jasne informacije i osnažiti osobe da upravljaju svojom bolešću i mentalnim blagostanjem.

Među ispitanicima s dijagnosticiranim anksioznim poremećajem (21,24%), 29,45% je navelo postavljanje dijagnoze nakon dijagnoze raka pluća, dok je 57,24% imalo prethodno prisutnu anksioznost i nastavilo je doživljavati taj poremećaj. Sveukupno, **18,36% svih sudionika imalo je anksiozni poremećaj nakon dijagnoze raka pluća**. Među onima bez formalne dijagnoze anksioznosti, 15,65% smatralo je da ima anksiozni poremećaj.

Podrška i strategije suočavanja

Očuvanje osjećaja normalnosti bio je najčešće navođen čimbenik koji utječe na mentalno zdravlje (53,29%), zatim usvajanje zdravog načina života (49,45%) i dobivanje podrške najbližih (45,47%).

Ukupno je 94,08% primilo podršku od najbližih, a većina sudionika (82,51%) bila je zadovoljna tom podrškom. Međutim, 65,54% smatralo je da njihovi najbliži ne razumiju u potpunosti kroz što prolaze, 41,09% nije uvijek imalo pomoć kada je bila potrebna, a 26,45% „rijetko” ili „nikada” nije dijelilo emocije s okolinom.

Duž puta skrbi, polovici sudionika nije bila ponuđena nikakva vrsta podrške za mentalno zdravlje, a većina (65,88%) nije bila informirana o udrugama pacijenata ili grupama podrške. Značajno je da je 41,34% smatralo kako njihov zdravstveni tim nije pružao dobru emocionalnu podršku; istodobno je sličan udio (39,44%) doživljavao emocionalne poteškoće, ali ih nije prijavljivao.

Sudionici su istaknuli važnost dobivanja više medicinskih informacija (49,38%), podrške u nošenju s nuspojavama (43,90%), bolje komunikacije sa zdravstvenim djelatnicima (37,59%) te boljeg pristupa uslugama mentalnog zdravlja (34,36%).

